

Optimal metode i økonomifaget- Har den østerrikske skolen noe å tilføre?

Studenter ved Økonomisk institutt går gjennom et studie hvor matematisk metode står helt sentralt i analysen av økonomien. Økonomistudier over hele verden foregår i dag på denne måten, men er dette den beste måten å studere økonomi på? Det finnes de som er uenige, blant annet den østerrikske skolen.

Forskning dreier seg i stor grad om å bruke en bestemt metode for å analysere den komplekse virkeligheten. Målet er først og fremst å forstå den verden vi lever i. Minst like viktig er det å kunne si noe om hva som vil skje i fremtiden, slik at usikkerheten om det som ligger frem i tid kan reduseres. Det er åpenbart at den metoden vi benytter for å analysere ulike fenomener er av helt avgjørende betydning for hvilke konklusjoner vi kommer til å trekke.

En betydelig del av økonomiutdanningen går med til å studere metode, hovedsakelig matematikk, statistikk, økonometri og spillteori. Dette er fag som i liten eller ingen grad lærer oss økonomiske resonnementer, men det gir oss verktøyene til å studere økonomi. Når så mye tid av utdanningen går med til å studere andre ting enn økonomi, bør det være en god begrunnelse for dette.

Det kan få store konsekvenser å benytte en metode som ikke er optimal. Dersom vi baserer våre konklusjoner på en studie av mennesket, markedet eller samfunnet som overser viktige faktorer, kan vi få problemer med å nå de målene vi har for forskningen. Ikke bare kan vi mislykkes i å forstå økonomien og predikere dens utvikling, vi kan i verste fall komme til å gi ødeleggende politiske anbefalinger. Som følge av dette bør alle som studerer økonomi ikke bare være klar over hvorfor vi bruker den metoden vi gjør, men også kjenne til de alternative metodene og begrunnelsen for at de ikke benyttes. Mitt inntrykk er imidlertid at få studenter fokuserer på disse problemstillingene. Disse viktige temaene ser rett og slett ikke ut til å være prioritert i utdannelsen.

Jeg vil i denne artikkelen rette fokus mot metoden vi benytter for å studere økonomi. Dette vil jeg gjøre ved å presentere en alternativ metode som benyttes av den såkalte *østerrikske skolen* (Austrian school of economics). Først skal jeg forsøke å avgrense og å forklare hva som menes med den østerrikske skolen. Deretter skal jeg analysere den østerrikske metoden, og komme noe inn på hva som skiller den fra dagens dominerende nyklassiske (neoklassiske) metode. Til slutt vil jeg drøfte om den østerrikske skoleretningens nåværende utbredelse kan rettferdiggjøres.

Hva er den østerrikske skolen?

Å snakke om skoleretninger er i seg selv problematisk. Det er nesten umulig å komme opp med en presis definisjon som fanger opp en hel gruppe av økonomer og deres felles metodebruk. Samtidig kan det være verdifullt å fokusere på ulike skoleretninger bestående av økonomer med visse likhetstrekk, fordi det dermed er mulig å danne seg en oppfatning av hva som er kjernen i en skoleretning kontra en annen.

Den østerrikske skolen har, som navnet skulle indikere, sitt utspring i Østerrike, men de fleste økonomene som i dag identifiserer seg med skoleretningen er amerikanske. Jeg vil i denne teksten bruke "østerrikere" som en betegnelse på økonomer tilhørende denne skoleretningen, og ikke som en betegnelse på personer fra Østerrike.

Østerrikerne kan trekke sine historiske linjer tilbake til de spanske skolastikerne i Salamanca på 1500-tallet, som igjen var inspirert av Aristoteles. Samtidig er det bred enighet om at grunnleggeren av den østerrikske skolen er Carl Menger (1840-1921). Menger er en velkjent skikkelse i økonomisk faghistorie, ettersom han, samtidig med William Jevons og Léon Walras, var kilden til den marginalistiske revolusjonen. Den marginalistiske revolusjonen førte til at økonomisk teori i større grad ble basert på et mikroperspektiv. I tillegg ble begrepet grensenytte etablert, samtidig som det mer bruk av matematikk, noe Jevons og Walras var sterke talsmenn for.

Menger var ikke like overbevist som de to andre om nødvendigheten av matematikk i økonomisk forskning. I sin viktigste bok, *Grunnsetninger i samfunnsøkonomien* (1871) etablerte han i stedet den pris- og verditeorien som skulle bli kjernen i østerriksk økonomi. Enda viktigere for Mengers etterfølgere var imidlertid den metoden som han benyttet i sine teoretiske økonomistudier, ettersom dette la grunnlaget for hele den østerrikske tilnærmingen til økonomistudiet. Dette er en metode som studerer økonomi gjennom logisk-deduktiv analyse av menneskets handlinger, og som senere ble kalt *praxeologi*. Menger og hans tilhengere deltok i denne sammenheng i en metodestrid i tiårene rundt århundreskifte. Denne striden er ikke et tema i denne teksten, men den var en av grunnene til at den østerrikske skolen etterhvert utviklet seg til å bli en egen skoleretning.

Menger fikk flere unge tilhengere i Østerrike, der Eugen von Böhm-Bawerk (1851-1914) og Friedrich von Wieser (1851-1926) ble blant de mest kjente. Disse to representerer også en splitt i den østerrikske skolen. Wieser fikk stor innflytelse på den senere så kjente nobelprisvinneren Friedrich von Hayek (1899-1992). Wieser, Hayek og deres etterfølgere, blir av dagens østerrikere sett på som en gruppe som har distansert seg noe fra Mengers tradisjon, ved at de ikke i samme grad benytter den praxeologiske metoden. Slik sett står også Wieser og Hayek nærmere den nyklassiske hovedstrømningen enn det dagens østerrikere hovedsakelig gjør.

Böhm-Bawerk på sin side blir, av dagens østerrikere, i større grad sett på som en direkte etterfølger av Menger. Böhm-Bawerk er hovedsakelig kjent for sin omfattende teori i trebindsverket *Kapital og kapitalrente*, som utkom i 1884, 1889 og 1912 og totalt utgjør cirka 1200 sider. Her forklarer han blant annet hvordan rente henger sammen med tidsprefranser og at renten er positiv fordi mennesker foretrekker å konsumere nå fremfor i fremtiden. I bind 1 kommer Böhm-Bawerk også med en elegant kritikk av Karl Marx' merverditeori. Han hevder her at Marx' teori ignorerer tid i analysen av produksjonen, og at kapitalistene ikke utnytter arbeiderne, men tvert i mot hjelper dem ved å gi dem lønn lenge før de selv kan motta profitt fra virksomheten. Böhm-Bawerk hevdet videre at profitten kapitalistene får er en helt legitim betaling for det konsumet de må oppgi for å kunne investere i den realkapitalen som i fremtiden forventes å gi inntekter. Han tilbakeviste altså at det foregår utbytting av arbeiderne, slik Marx i årenes løp har fått så mange til å tro.

Da Menger døde i 1921 var østerrikerne blant de dominerende økonomene. Både Menger, Böhm-Bawerk og enkelte av deres elever var anerkjente i universitetsmiljøene i Europa og i USA. I løpet av de neste tiårene ble imidlertid den østerrikske skolen nærmest utradert som følge av flere faktorer vi skal komme tilbake til.

Ettersom Böhm-Bawerk slet med dårlig helse i sine siste leveår og døde relativt tidlig, var det isteden Wieser som fikk størst innflytelse på Hayek og resten av neste generasjonen østerrikere. Det var likevel en person som ikke bare opprettholdt, men i tillegg ekspanderte

Menger og Böhm-Bawerks tilnærming til studiet av økonomi. Dette var Ludwig von Mises (1881-1973).

Mises har fremdeles en rolle i dagens økonomiske faghistorie, men han er da hovedsakelig kjent i forbindelse med sin artikkel om kalkulasjonsproblemer i planøkonomier (1920), som førte til den store systemdebatten. Mises har imidlertid en langt større rolle, og dagens østerrikerer gir han i stor grad hovedæren for at den østerrikske skolen overlevde i perioden 1930 til 1950. Fra å ha en relativt stor innflytelse på økonomisk teori, ble den østerrikske skolen avskrevet og marginalisert kraftig gjennom disse årene. Det var som nevnt en rekke grunner til dette. Allerede før krigen var det østerrikske miljøet i forfall, og med den tyske invasjonen av Østerrike ble denne utviklingen forsterket. Etter noen år i Genève flyktet Mises til Usa i 1940. På den andre siden av Atlanteren måtte Mises, uten noen universitetsstilling, begynne nærmest fra bunnen. Han fikk likevel etter hvert en del amerikanske tilhengere som følge av et seminar han holdt ved New York University. I 1949 ga Mises ut sitt hovedverk, *Human action*, hvor han systematiserte den østerrikske metoden, og ga den betegnelsen *praxeologi*.

Mises hovedverk bidro etterhvert i enda sterkere grad til at østerrikerne fikk flere tilhengere, hovedsakelig unge amerikanere. Den viktigste av disse var Murray Rothbard (1926- 1995), som ga ut sitt eget verk, *Man, economy and state* (1963), med den hensikt å forbedre Mises' *Human action* og forsterke analysen. Etter disse to viktige bøkene fikk østerrikerne nok en opptur som følge av Friedrich von Hayeks nobelpris i 1974.

I de senere år har skoleretningen hovedsakelig blitt promotert av diverse organisasjoner, som forsøker å spre de østerrikske ideene. Den kanskje viktigste av disse organisasjonene er *Ludwig von Mises institutt* i USA, som ble grunnlagt i 1982. En rekke østerrikske økonomer, med professorstillinger ved andre universiteter, er tilknyttet dette instituttet. De arrangerer en rekke kurs og konferanser med basis i østerrikske økonomi, og har en svært omfattende webside (www.mises.org) med store mengder informasjon om skoleretningen.

Til tross for denne fremgangen er østerriksk økonomi fremdeles marginalisert, og har liten innflytelse på økonomifaget. Det er likevel av interesse å kjenne til den praxeologiske metoden, i det minste for å kunne se den nyklassiske teorien i et nytt lys. Vi skal derfor se nærmere på hva praxeologi egentlig er.

Praxeologi – Menneskelig handling som utgangspunkt for økonomisk teori

Når vi benytter praxeologi, benytter vi en bestemt metode for å kunne håndtere, systematisere og forenkle det komplekse fenomenet vi er interessert i å forstå bedre. Praxeologi er altså en slik metode for å forstå økonomien. Kort sagt er praxeologi basert på det enkle aksiomet- altså en selvinnsynende påstand som ikke trenger bevis- at mennesket handler, og benytter midler for å oppnå valgte mål. I tillegg kommer også noen ekstra aksiomer, blant annet det faktum at individer forandrer seg og at mennesker ser på fritid som et verdifullt gode. Fra dette utgangspunktet benyttes så logiske slutninger for å utlede økonomiske lover, og til sist en fullstending økonomisk teori. I utgangspunktet virker det kanskje håpløst å skulle bygge en hel økonomisk teori på et slikt grunnlag, men det holder å minne om hvor omfattende matematikk er blitt, også basert på noen enkle aksiomer.

Østerrikerne mener altså at studiet av økonomien i hovedsak skal handle om å drøfte hvilke logiske slutninger som kan trekkes basert på de nevnte påstandene og de logiske slutningene man allerede har trukket. Praxeologien kan dermed karakteriseres som en *logisk-deduktiv*

metode. En annen sentral karakteristikk av praxeologi er *metodologisk individualisme*, som viser seg i handlingsaksiomet. Dette innebærer at østerrikerne ikke ser det som nødvendig å fokusere på noe annet enn individets fysiske handlinger når vi studerer økonomi. De benekter altså at økonomiske fenomener er sosiale krefter som bare kan oppdages ved å studere samfunnet som helhet, selv om enhver aktør påvirkes av andre.

Handlingsaksiomet impliserer også en del andre fakta. Det at vi alltid handler må for eksempel bety at vi aldri kan dekke alle behov eller nå alle mål, vi har med andre ord knapphet. Videre kan handling også forklare at mennesker har tidspreferanse ettersom individer handler fordi de ønsker å oppnå mål heller før enn senere. Dette følger av at menneskene hele tiden utfører handlinger i nåtiden istedenfor å utsette dem.

For å vise hvordan praxeologien fungerer i praksis kan vi se på hvordan Rothbard utleder noen umiddelbare slutninger fra aksiomene. For det første impliserer handling at individers oppførsel har et formål, og at de målene som handlingen er rettet mot har en verdi for det individet som handler. Merk at det ligger utenfor praxeologien å vurdere om disse målene er gode eller dårlige. For det andre må alle handlinger foregå gjennom tid ved at de utføres i nåtiden, og er rettet mot et fremtidig mål. For det tredje impliserer handling dessuten at den handlende aktøren tror at han kan utgjøre en forskjell gjennom sin handling. Individet tror altså at han eller hun heller vil foretrekke en situasjon hvor handlingen er utført, fremfor en situasjon hvor dette ikke er tilfellet. Dette resonnementet impliserer at mennesket ikke er allvitende om fremtiden, men at vi lever i en verden med usikkerhet.

Østerriksk kritikk av matematikk og økonometri i økonomisk analyse

Østerrikerne hevder at konklusjonene som nås gjennom en logisk deduktiv analyse, som vi nettopp så, er teoretiske fakta som ikke kan motbevises ved å vise til historie eller statistikk. Selv om det kan være situasjoner hvor konklusjonene ikke samsvarer med de resultatene som finnes i en gitt historisk situasjon eller i en gitt analyse av et marked, vil ikke dette falsifisere de praxeologiske sammenhengene. Dersom for eksempel 10% av Asias risavling ble ødelagt i 1977, og en statistiker eller historiker påviser at prisen på ris faktisk likevel gikk ned i Malaysia dette året, så vil ikke dette endre på den positive sammenhengen mellom knapphet og pris. Selvfølgelig kan det være andre faktorer som spiller inn på et gitt sted og til et gitt tidspunkt, men i følge Østerriksk lære gjelder de isolerte praxeologiske sammenhengene uansett. En østerriker vil derfor kun la seg overbevise gjennom teoretisk argumentasjon, og ved at logiske feilslutninger i resonnementet påpekes.

Dette eksempelet indikerer et av mange skiller mellom den nyklassiske og den østerrikske metoden. Generelt sett er østerrikerne avvisende til positivismen, det vil si tanken om at det er mulig å avgjøre sannhetsverdien av enhver påstand basert på sanseerfaringer, og at alle vitenskaper bør forsøke å finne lovmessigheter mellom sansbare fenomener. Positivistene hevder at det ikke er noen avgjørende logisk eller metodologisk forskjell mellom vitenskapene, og at man derfor kan studere samfunnsøkonomi på samme måte som naturvitenskapene. Denne tankegangen har hatt stor innflytelse og er sannsynligvis en viktig grunn til økonometriens sterke posisjon i nyklassisk metode. Østerrikerne hevder imidlertid at det er en fundamental forskjell mellom utgangspunktet for naturvitenskapelig og samfunnsvitenskapelig forskning. Mens naturvitenskapelige hypoteser starter med generaliserte fakta som skal testes, begynner samfunnsvitenskapelige forskere direkte fra kjente empiriske elementer og bruker disse for å finne regelmessigheter i den komplekse virkeligheten.

Ettersom østerrikerne avviser positivismen er det naturlig at praxeologien ikke gir matte og økonometri en sentral plass i studiet av økonomi. Praxeologien består av påstander i en logisk sammenheng, der hver enkelt påstand i seg selv gir mening i en økonomisk forstand, noe som ikke er tilfellet ved bruk av matematikk. Det er med andre ord vanskeligere å holde følge med de økonomiske sammenhengene i et matematisk resonnement enn i et verbalt. Ved bruk av matematikk risikerer forskeren dessuten å gå glipp av viktige poenger dersom disse ikke enkelt kan tilpasses det matematiske språket, i tillegg til at matte selvfølgelig er svært tidkrevende å lære for de aller fleste. Østerrikerne hevder derfor at matematikk ikke er et optimalt verktøy for å studere menneskets handlinger.

Den østerrikske kritikken av økonometri er hovedsakelig basert på Mises' distinksjon mellom teori og historie. Som nevnt mener østerrikerne at empiri aldri kan bevise eller motbevise et økonomisk resonnement, og at det derfor ikke er en tilfredsstillende måte å studere økonomiske sammenhenger på. Økonometri dreier seg om å benytte data fra fortiden for å gi innhold til økonomisk teori og for å eventuelt kunne falsifisere teoriene. Mises hevdet imidlertid at det verken er nødvendig eller mulig å teste økonomisk teori ved hjelp av empiri.

Mises' poeng er at historiske hendelser er kompliserte og at de aldri gjentar seg. Hver hendelse er en sammensetning av en uendelig mengde faktorer, og det er derfor umulig å bruke historien til å lage lovmessigheter enten de er økonomiske, historiske eller på annen måte basert på menneskelige handlinger. Til tross for at mange historiske hendelser og situasjoner ligner på hverandre er de aldri homogene, og det er derfor heller ikke mulig å utlede lover fra dem. Østerrikerne benytter likevel også økonometri, men kun for å illustrere de praxeologiske konklusjonene og aldri for å verifisere eller falsifisere økonomiske sammenhenger.

Mises hevdet altså at det ikke finnes konstanter i studiet av økonomien og mennesket, og dermed er det heller ikke mulig å benytte matematikk og økonometri for å utvikle økonomisk teori på en hensiktsmessig måte. Det er selvfølgelig likevel fullt mulig å drive med økonometrisk analyse, men en økonometriker som finner en priselastisitet på en bestemt vare har ikke funnet en almenngyldig priselastisitet. Forskeren har kun kartlagt et historisk faktum, nemlig hva priselastisiteten til en vare var på et bestemt sted til en bestemt tid. Ifølge Mises vil de stadige endringene i uendelig mange variabler, som for eksempel individuelle kunnskaper, ønsker og verdier, forhindre at økonometri kan gi viktige bidrag til økonomisk teori.

Et motargument mot Mises og Rothbards angrep på økonometrien vil være at de fleste relevante variablene sjelden vil variere mye, og at de dermed kan antas å være konstante. Rothbards svar på denne kritikken er imidlertid at det er umulig å vite på forhånd når de antatt stabile variablene endrer seg, dette er noe den økonometriske analysen først vil vise i ettertid. En økonometriker kan vise til at en variabel har vært relativt stabil i fortiden, men slike historiske konstanter er, ifølge Rothbard, noe helt annet enn de naturvitenskapelige konstantene som fysikerne opererer med. Det er derfor ikke mulig å benytte historiske data til å lage samfunnsvitenskapelige lover.

Kalkulasjonsdebatt, krig og Keynes- hvorfor forsvant østerrikerne?

Etter at vi nå har fått en liten smakebit på den østerrikske metoden og vært gjennom noe av østerrikerens kritikk mot nyklassisk metode, er det på sin plass å vurdere hvilken rolle østerrikerne bør ha i samfunnsøkonomiens intellektuelle verden. Noe av det aller viktigste for en økonom er å finne frem til den metoden som i størst grad gjør at vi kan forstå og predikere

økonomien på best mulig måte. Vi ønsker at den metoden som har størst prediksjons- og forklaringsevne skal være den mest utbredte. Noen vil kanskje også hevde at det er en automatikk i at den mest utbredte metoden gjerne er den beste, som om den nyklassiske tilnærmingen har blitt den dominerende som følge av en slags darwinistisk prosess. Historien inneholder imidlertid mange eksempler på hvordan en utbredt oppfatning blant majoriteten har vært feil, så det vil være galt å avvise praxeologien på et slikt grunnlag. Østerrikerne hadde som nevnt relativt stor innflytelse på økonomisk teori i storhetstiden mellom den marginalistiske revolusjonen og 1.verdenskrig. Siden den gang har østerrikerne blitt skjøvet ut av universitetsmiljøene, og blir av til en viss grad ikke tatt seriøst. Jeg skal i denne sammenheng avslutte artikkelen med å se på noen årsaker til den østerrikske skolens tilbakegang.

Er den østerrikske skolen redusert som følge av at det er en overflødig og/eller feilslått tilnærming til studiet av økonomi? Eller er østerrikeres tap av innflytelse isteden en delvis eller helt unaturlig situasjon der samspillet mellom uheldige faktorer har medvirket til tilbakegangen? Hvilken av disse forklaringene som er korrekt er et viktig spørsmål, fordi det avgjør om den østerrikske skolen bør få en langt større plass ved fremtidens universiteter, eller om skoleretningen heller bør henvises til historiebøkene for godt. Jeg skal i det følgende nevne fem faktorer som etter min mening alle bidro eller bidrar til å redusere østerrikeres innflytelse.

For det første er som sagt Mises i stor grad kjent for kalkulasjonsdebatten som foregikk på 1920 og -30 tallet. Mises og Hayek argumenterte for umuligheten av å ha rasjonell økonomisk statlig planlegging i et samfunn uten frie markeder. Årsaken er at markedsprisene er helt nødvendige for å kunne foreta essensielle økonomiske beslutninger. Oskar Lange, Abba Lerner og andre sosialistiske økonomer argumenterte i mot dette synet, og kom opp med forslag til hvordan problemet kunne løses. For oss som i ettertid har kunnet observere følgene av at Sovjetunionen, og andre planøkonomier, ignorerte markedets informasjonsfunksjon, synes det åpenbart at Mises og Hayek hadde rett. Likevel var faktisk den vanlige oppfatningen i lang tid etter debatten, at Lange og Lerner hadde vunnet denne intellektuelle striden. Det er grunn til å tro at østerrikerne mistet mye status som følge av at de fremsto som debattens tapere.

For det andre benytter altså østerrikerne en metode nærmest fri for matematikk. Når matematiseringen av samfunnsøkonomien virkelig skjøt fart på 1930- tallet, ble den verbale fremgangsmåten sett på som umoderne og upraktisk. I dag er det nærmest utenkelig å drive med økonomi uten å også drive med matte. Dette setter østerrikerne i en vanskelig situasjon. Det at bruken av matematikk er så utbredt, er likevel ikke noe bevis for at verbale analyser, slik som praxeologien, ikke kan ha stor prediksjons- og forklaringsevne.

For det tredje ble det østerrikske miljøet, som nevnt, i stor grad ødelagt av nazismens fremmarsj i Europa. Mises klarte som nevnt å flykte, og fikk integrert praxeologien i sitt storverk *Human action*. Dette var muligens den eneste årsaken til at skoleretningen i det hele tatt overlevde, men mange av de europeiske tilhengerne kom selvfølgelig bort fra miljøet rundt Mises, ettersom også de måtte flykte eller ble arrestert.

For det fjerde ble som kjent John Maynard Keynes' (1883- 1946) *General theory* utgitt i 1936, noe som hadde svært store konsekvenser for makroøkonomisk tenkning. I denne forbindelse ble den østerrikske makroøkonomiske teorien nærmest fullstendig glemt, til tross for at Mises og Hayek var to av få økonomer som predikerte depresjonen på 1930- tallet. Da

Hayek fikk nobelprisen i 1974 var hans konjunkturteori om sammenhengen mellom økt pengemengde og feilinvesteringer en av de viktigste begrunnelsene fra nobelkomiteen. Til tross for dette har den østerrikske makroøkonomiske teorien liten innflytelse i dag. Mange av østerrikerne vil for eksempel gå tilbake til gullstandarden og fjerne sentralbankene, et syn som i dagens universitetsmiljøer ser ut til å ignoreres fullstendig.

Den siste potensielle årsaken til østerrikerne skyggetilværelse som jeg skal ta med her, er østerrikerne politiske standpunkter. Hayek regnes av mange for å være en markedsliberalist, men han er faktisk langt mer moderat enn Mises og Rothbard. De sistnevnte mener i stor grad at markedet kan løse så og si alle problemer, og at staten i stor grad er en ødeleggende institusjon. En av begrunnelsene er at staten domineres av maktkampen mellom ulike særinteresser som forsøker å oppnå gevinster på bekostning av andre. Politiske konklusjoner er det som alltid delte meninger om, men det som er interessant i denne sammenheng er i hvilken grad slike radikale standpunkter kan ha skadet Mises, Rothbard og andre østerrikerne.

Det kan ikke være noen tvil om at samfunnsøkonomer har en interesse av å argumentere for at de kan styre samfunnets økonomi på en måte som gir bedre resultater enn om det ikke gripes inn i økonomien. Mises hadde samtidig ingen tro på mulighetene for å drive med planlegging av økonomien i samfunnet, og det er ikke umulig at dette kan ha gjort ham upopulær blant andre økonomer. Mises var for eksempel aldri fullverdig professor ved noe universitet. Også dagens østerrikere har svært stor tro på markedet. De hevder dessuten at nyklassiske økonomers overdrevne tro på at de kan gjøre ting bedre enn markedet, er en konsekvens av en rekke feil som blir gjort ved bruken av kvantitativ metode.

Kalkulasjonsdebatten, matematiseringen, krigen, den keynesianske revolusjonen og østerrikerne radikale politiske standpunkter er alle, som vi nettopp har sett, potensielle årsaker til at østerrikerne ble marginalisert. Ingen av disse årsakene er imidlertid gode begrunnelser for at denne skoleretningen *bør* være i en slik situasjon, fordi de alle er irrelevante for en vurdering av praxeologiens prediksjons- og forklaringsevne. Dersom vi ønsker å være objektive og dyktige økonomer holder det ikke å avvise argumenter kun fordi forfatteren har en annen politisk oppfatning eller benytter en metode vi ikke liker. Det kan derfor være tilfellet at praxeologien har gått i glemmeboken som følge av tilfeldigheter og ignoranse, og ikke fordi metoden nødvendigvis er en dårligere tilnærming til økonomistudiet enn den nyklassiske.

Er det greit at den østerrikske skolen er marginalisert?

Fra østerrikerne kommer det en radikal og voldsom kritikk av den vanlige måten å studere økonomi på, samtidig som et interessant alternativ presenteres. Det er uklart i hvilken grad neglisjeringen av østerrikerne kan rettfærdiggjøres, men det er likevel ingen tvil om at årsakene jeg har gjennomgått ikke kan forsvare at praxeologien bør forkastes. Hvorfor den østerrikske måten å studere økonomi på er dårligere enn den som i dag dominerer er slett ikke åpenbart.

På bakgrunn av dette er jeg overbevist om at det er helt nødvendig å utfordre metoden vi benytter, slik at vi tvinges til å tenke over årsakene til at vi studerer økonomi ved hjelp av en bestemt metode, og hvorfor denne metoden nødvendigvis er bedre enn andre metoder. Vi må ikke glemme at det hjelper oss lite å gjøre ting riktig hvis vi ikke gjør de riktige tingene.